

Het merken van de koningin

Voor veel beginnende imkers is het merken van de koningin een van de werkzaamheden waar hij of zij met gemengde gevoelens tegenaan kijkt. Het 'freumelen' met de koningin en de vrees dat hare majesteit het luchtruim kiest of erger nog door onhandig geklungel het loodje legt, vormt voor veel beginners een belemmering om de koningin te merken. Vooral als u meer dan een paar bijenvolken heeft, bespaart het zoeken van een gemerkte koningin in (en buiten) de zwermperiode veel tijd (en frustratie).

Vaak is het voorjaar de meest geschikte periode om koninginnen te merken. Het bijenvolk is dan op zijn kleinst, zodat de koningin gemakkelijk gevonden kan worden. In het voorjaar speelt de koningin ook nog weinig 'verstoppertje' en is zij in de regel vlak bij de ramen met eitjes te vinden. Maar niets let u de jonge ongemerkte koningin te merken als u haar in de zomer of in het najaar toevallig tegenkomt.

Merken met kluisje en stamper

Zorg ervoor dat alle benodigde materialen klaar liggen voor gebruik: het kokertje (of kluisje) en de stamper binnen handbereik, de merkplaatjes liggen met het nummer naar boven, klaar. Het lijmpotje is open en enkele lucifers liggen in de buurt.

Als u de koningin gevonden hebt, plaatst u het kluisje zo op de raat dat de moer opgesloten zit en niet meer weg kan. Probeer daar zo weinig mogelijk werksters en darren bij op te sluiten. Vervolgens drukt u de stamper voorzichtig aan zodat de koningin klem komt te zitten met haar rug naar boven. Het is dan zaak dat u met een lucifer een druppeltje lijm op de rug van het borststuk van de koningin aanbrengt. Met een andere lucifer, die u even met uw tong nat maakt, brengt u daarna het merkplaatje aan op haar rug. U legt de moer met het kluisje terug op de raten en wacht nog enkele minuten met teruggeven totdat de lijm is opgedroogd. Als u de koningin in het volk laat lopen geeft u haar nog wat rook mee. Overigens is het niet onverstandig om voordat u met het 'grote werk' begint, eerst een paar keer te oefenen op een dar.

Een andere methode

Als u wat bedrevener bent (geworden) en het gebruik van een kluisje wat omslachtig vindt, kan het merken

van de moer ook met de blote hand. U vangt de koningin uit het volk en neemt haar beet tussen linkerwijsvinger en -duim (als u tenminste rechtshandig bent). Omdat het achterlijf het weke deel is van de koningin, pakt u haar bij voorkeur bij het borststuk. Het merken zelf gaat op dezelfde manier als hierboven beschreven is.

Gekleurde merkplaatjes

Door de organisaties van bijenhouders zijn afspraken gemaakt over de kleur van de merkplaatjes. Er worden vijf kleuren gebruikt, elk jaar heeft zijn eigen kleur en na vijf jaar begint men weer opnieuw. Op die manier kan snel de leeftijd van de gemerkte koningin worden vastgesteld. De kleur voor het jaar 2001 is wit. Veel tijdschriften voor bijenteelt komen uit in de kleur van het jaar. Zo ook het maandblad Bijen.

Alternatieven

Als alternatief voor de merkplaatjes is sedert een aantal jaren een merkstift in de handel waardoor het plakwerk niet meer nodig is. Het borststuk van de honingbij is goed behaard en als met de stift alleen de haren oppervlakkig worden geraakt, lijkt de koningin wel goed gemerkt, maar na enige tijd hebben de werksters haar dan van deze vreemde stof bevrijd en vindt u de moer niet meer terug. Goed insmeren dus, zodat de kleur tot op het borststuk doordringt. Ook zijn er imkers die gebruik maken van Typ-Ex of nagellak. Nagellak is ook in alle kleuren verkrijgbaar. De helder witte kleur van Typ-Ex heeft in elk geval het voordeel dat die erg goed opvalt tussen al die bruine, gele en zwarte ruggen van onze bijen. Daar staat tegenover dat sommige imkers inmiddels teruggekomen zijn van het gebruik van Typ-Ex en nagellak omdat deze middelen de nestgeur van de koningin zouden aantasten, waardoor het volk haar niet langer accepteert. Mogelijk is de koningin in het volk losgelaten voordat de merkmiddelen waren opgedroogd. Zo heeft alles zijn voor- en nadelen. Probeer u het zelf maar eens uit.